

Szigeti vadászatok

Rohoska Samu m. kir. erdőmérnök.

A Dunának jóformán Pozsonytól—Szögyéig, hálószerűen szétfolyó ágai következtében sok száz sziget képződik s alkot egy oly, a maga nemében egészen különleges szigetvilágot, mely vadászati-lag a lehető legérdekesebb s legvonzóbb területet alkot. Ez a szigetvilág s a Dunaágak e labirintusa tulajdonképpen a legideálisabb vadeldorádó lehetőségeit nyújtáná, ha időközönként a Duna áradásai ezt az Eldorádót nem korlátoznák, mely áradások legfőképp az apróvadra mérnek súlyosabb csapásokat. A nagyvadat pedig legfőképp a marhatartó és fűéhes községi lakosság zavarja, kik oly helyekre is behatolnak, ahol a legeltetés és fűkaszás már nemcsak tilos, de erőltetett is.

Azonban a szigetvilág ellenáll s mint ahogy a keletázsiai és az ausztráliai szigetvilág dzsungeljeit is nehéz, vagy képtelenség meghódítani, úgy itt is a víz és a buja, — helyenként áthatolhatatlan — sűrű növényzet igen nehezen, vagy egyáltalán le sem győzhető akadályokat gördít a tolakodó ember elé, úgyhogy végeredményben a fentebb említett vadszaporodási korlátok dacára, biztosítva van úgy az apróvad, valamint a nagyvadnak, továbbá a vizivadaknak is oly tenyészeti lehetőséget, mely a legszebb vadászati szórakozásokat állandóan biztosítja.

A vizi vadak közül helyenként szinte túltengően sok a halállományra rendkívül káros nagykárókatona. E madarat a csehek a tulsó parton egy ideig egész évi törvényes védelemben részesítették, mert ez nekik szokatlanul érdekes madár volt. El is érték vele, hogy a gémtelpek módjára fán költő madár igen elszaporodott, úgyhogy végre a csehek is megúnták a tenyészési dicsőséget s a törvényes tilalom alól kivonták ez állatot. Érdekes ennek a madárnak rendkívüli szívóssága. Az Esztergomi Erdőőri és Vadőri Iskola

részére óhajtottam elejteni kitömní való példányt. Kis kaliberű fegyverrel, 22. long rifl golyóval kettőt oldalról mellkasban keresztül löttem. Mindkét keresztül lött példány jelzés után szárnyra kapott, ezután vízre ereszkedve, épnék látszó testtel vígan menekült, üldözésre alábukott s csak hosszas hajsza után lehetett serétlövés igénybevételevel megkapni. Mindkét példánynál a kis golyó bemeneti s kimeneti nyílása a test közepén, oldalt volt látható, tehát a mellen keresztül hatolt. Szinte hihetetlen ez az életerő.

A nagykárókatona, továbbá a gém mellett igen szép számban van a vadkacsa, mely minden időben könnyen ejthető a nomád életre kényszerült vadásznak biztos pecsenyéjeként. Ezekre már igazán jó szolgálatot tesz s kelle-nes szórakozást nyújt a kis kaliberű golyós-fegyver. A partmenti növényzetben meghúzódva, előbb-utóbb levágódik vagy odaúszik egy csapat vagy egy-egy példány. Ilyenkor a gácsérokat kipecézve, élvezettel lehet a levesnek vagy a pörköltnek valót oldalba löni, a felesleges példányok pedig az evezős legények által szívesen látott ételmezési adagok. Lehet őket cserkészni is a kígolyóssal a part mentén. Igen nagy előnye e puskával való ilyenmű vadászatnak, hogy a nagyvadállományt semmit nem zavarjuk.

Ősszel s télen az ágak zátonyai a vadludak tömeges éjjeli beszálló helyei. A ragadozó madarak közül leggyakoribb fészkelő itt a barna kánya s ez után a héja. A hasznos apróvad közül helyenként a fácán igen szépen fordul elő s ez igen elszaporodna itt, ha az áradás szaporodási lehetőségének határt nem szabna. Nyúl mérsékelten fordul elő. Fogoly nincs, legfeljebb csak azon magasabb fekvésű szigeteken, ahol mezőgazdasági művelés folyik. A tulajdonképeni szigetvilág dzsungele egyáltalán nem képezheti a fogoly tenyészhelyét. Annál inkább képezi az őz s a szarvas tenyészhelyét. Ezeknek az áradás nem sokat számít, csak annyit jelent, hogy ilyenkor összébb vagy odább vonulnak, hogy az áradás elmúltával birodalmukat újra elfoglalják. Azt lehet mondani, hogy úgy az őznek, de még inkább a szarvasnak ez a világ képezi az igazi ősothtonát. A víz s a Dunaágak létének mintegy mellékelemei s itt nemcsak hogy ihat, fürödhet, dagonyázhat, de eltekintve a sűrűségek rejtekeitől, kitünő menedéket talál zavarás esetén azon körülményben, hogy a legközelebbi ágba minden skrupulizálás nélkül, mondhatnám élvezettel beleveti magát s ezzel jőidőre fa-

képnél hagyhatja nyugalmanak zavaróit. A már említett áthatolhatatlan sűrűségekben mindenkor megtalálhatja úgy az őz, mint a szarvas a legzavartalanabb nappali pihenőhelyeit, minden üldözés és zavarás dacára is elannyira, hogy kipusztítani szinte nem is lehetne itt őket.

A vadászati módoknak is teljesen alkalmazkodnia kell a helyi viszonyokhoz. Cserkészetről csak egész korlátozottan lehet szó és csakis ott, ahol nyiladékok s fahordóutak szelik át a szigeteket. Cserkészutakat itt fenntartani csak igen nagy fáradsággal és költséggel lehetne, mert a buja növényzet mindent ellep s így a tulajdonosok ez irányban nem is erőlködnek, annál is inkább, mert ha lenne is cserkész út, nem enged magába bepillantást a szigeti dzsungel.

Ugyanis a kép a következő: A talajáradás hordta termékeny iszap, melyen a fűzfa s a nyárfa teljes sűrűségben tenyészik. Sehohsem látni ily nagyméretű, szálfákká növekedett fűzfákat, csak itt. Ezek alatt van az árnyékkedvelő legkülönbélebb bokrok, folyó- és kűszónövények sűrűsége s ahol netalán ezek üres helyet hagynak, ott helyet foglal az embermagasságú gazfélék sokasága, közöttük a kellemes csalánnal. Igen sok szigeten tulajdonképeni tisztás vagy füves térség nincs, vagy csak igen kevés. Ezeket az évi vágások területe helyettesíti, hogy egy vagy két év elmúltával már ez is dzsungellé váljék.

Marad tehát a nagyvad vadászatára a vágások mellett vagy a nyiladékokon felállított magasles, a váltók elállása s a hajtás. Miután pedig az emberrel való hajtás is az áthatolhatatlan sűrűségek miatt — ahol tehát a nagyvad szeret — igen korlátozott, így minden felállított szabály, avagy másutt érvényes elvek dacára, igazi eredményes s emellett élvezetes vadászatra csak a kopózás marad. Az természetes, hogy mértékkel és korlátozottan, már legalább is a korrekt vadászok részéről. Itt tehát a kopózás nemcsak megengedett, de nélkülözhetetlen vadászati mód.

A nagyvad e szigetvilágban váltóit a területi adottság s a vízbejáró helyek megválogatása folytán különös biztossággal tartja s mégis, a legbiztosabb váltókon való elállás is sokszor a legkorlátozottabb lehetőségeket nyújtja a vad elejtésére, ha bármily biztosan ki is jön. Belső váltóknál akadály a sűrűség, vízméletti váltóknál akadály a vízmélység, mely a benne úszó vadat meg-

lövés esetén nyári szőrrel pár perc alatt elnyeli. Igaz, később felveti, de a folyóvíz a zsákmányt bizonytalanná teszi, mert közben elúsztatja.

Téli szőrrel a tűzben esett vad fennmarad ugyan a vízszínen, de mire a csónak eléri, bizony igen nagy utat kell le s fel megtenni s így a vad birtokbavétele ilyenkor sem könnyű feladat.

Hogy a téli szőr fenntartja a vízszínen a „rőt vadat“ s a nyári nem, ennek oka az, hogy a téli szőr hosszú, dús, nagyon könnyű, szinte belül üres s az állatot a víz fölé emeli, míg a ritka s vékonyabb nyári szőr a húsnak s a csontnak a víznél nehezebb fajsúlyát nem befolyásolja e fölé. E vízmelletti vadászatoknál fontos körülményt minden vadásznak, aki még ezt nem tudná, figyelmébe ajánlom.

Hadd mondjak el egy idevágó, jellemző, rajtam megesett vadászélményt, mely minden rendkívülisége és szépsége mellett is — gyakorlatlanságom és másba való bizásom miatt — rosszul végződött.

Előzménye a dolognak, hogy itt egy előbbi alkalommal, jó váltón elállva, vízben, téli szőrrel lőttem egy szarvastehenet, mely a vízszínen fennmaradt. Az ezt követő nyáron sikertelen cserkészés és les után, ahol bár sokat élveztem s szép számmal láttam nem lőhető nagyvadat, vendéglátó gazdám mindenáron akart velem lövetni őzbakot. Ez az eset júniusban volt.

Egy hosszúkás sziget elvékonyodó csücskén álltam fel, hová a túlsó végről felhajtott bak rendszerint feljött s itt vetette magát a vízbe, hogy a másik szigetre meneküljön. A vízfolyást a parton elég hosszan, kb. két méter szélességű nádfüggöny szegélyezte, a csücsök vége felé mintegy hat méter széles kaput hagyva. Én a kaput szabadon hagyva, közvetlen a víz szélére ültem, magam alá sodort élő nádpokróca, arra számítva, hogy a bak a kapun fogja bevetni magát a vízbe. Arra jól ügyeltem, hogy fedve legyek s ez várakozásomon felül sikerült. Minden a legszabályosabban s programszerűen folyt le. Felzavarás után az őz csakugyan a csücsök felé tört. Mozdulatlan kuporodásomban egyszer csak hallom az őz óvatos csörtetését, majd ez eláll, helyette azonban — két méterrel a hátam mögött, a nádfal szélénél — hallom a hajtott őz jellegzetes, levegőt szűrő lihegését. Ez a lihegés semmi más állat lihegésével össze nem téveszthető s így tudtam, hogy ez nem lehet

a kutyáé, amely különben sem hajtott. Engem jól takart a nádfal és semmi mást nem láttam, csak a lassan folydogáló folyóvizet. Vártam. Fél vagy tán egy perenyi tájékozódása után az őz belép a nádfüggönybe a víz felé s közvetlen a víz szélén, tölem balra fél méterre megáll s miután zavaróit messze tudta maga mögött, nyugodtan szemléli a vizet. Közepes, hatos bak volt, elég jó gyöngyözésű agancsal. Megjegyzem, köztem s közte ekkor már *semmi fedezék nem volt*, teljesen szabadon láttuk egymást. Én a szemem sarkából mozdulatlan merevséggel figyeltem, abban a biztos tudatban, hogy már az enyém lesz. A bak a legkevésbé sem sejtette, hogy legveszedelmesebb ellensége közvetlen közelében áll. Azt még csak megértem, hogy mozdulatlanságomban vízparti tuskónak nézett, de mire vélhette a számára minden bizonnyal orrtekerő emberi illatot, ezt maig sem értem? Vagy talán ily közelségből annyira mást érzett, hogy ez illatot nem hozhatta vonatkozásba a többnyire csak távolról érzett emberi szimattal? Egészen nyugodt volt s a legkevésbé sem kapkodott a vízbeugrással. Magam sem tudtam, hogy mi is lesz most. Ósapáinktól öröklött ösztönöségből egy ideig arra gondoltam, hogy elkapom az agancsát s élve ejtem zsákmányul. Ehhez a sportviszonylatban teljesen ismeretlen zsákmányolási módhoz azonban mégsem nyúltam, bármily érdekes is lett volna talán ezt végigküzdeni. Különben is a kimenetele nem lett volna oly biztos az én javamra, hisz a part széle oly sikos és iszapos volt, hogy erőm fölényében is eleshettem, avagy a bak beleránt a vízbe s csuffá tesz. Persze nem mozdultam. A bak végre is beleveti magát a vízbe s nyugodtan úszik a túlsó part felé. Pillanatomat elérkezettnek véltem. Nyugodtan felálltam s az úszó bak kiálló nyakszirtjét vettem célba. Tűz után még láttam, amint a golyó véres sebet hagyva maga után, bevág a nyakszirt s a jobb lapockavég között, azonnali halált okozva.

— Most már az enyém vagy, — mondtam én.

— De nem adom neked, — mondta a víz.

Hát persze, hogy erre egy pillanatig sem gondoltam. Közben előtör a közelben elbújt Jóska gyerek, vendéglátó gazdám 20 éves fia s kétségbeesetten hívja hátulmaradt atyjánál lévő vizslát. Ő már tudta, mire megy a dolog. A kutya másodpercek alatt előtör, de szelességében nem tudja mit kell csinálnia, jobbra-balra futkos, pedig elsőrendű szimatja van s kitünő apportőr. Közben a bakot

már nyeli a víz, de még jól látom. Bízom a kutyában. Ez azonban elkezd galoppozni visszafelé az őz nyomán. Ekkorra az őznek már csak az orra volt látható, az is vagy félaraszra a víz alatt. Már csak igen halvány reménnyel bízom a kutyában, vagy más valamiben. Ez volt a baj. Nem kellett volna bíznom senkiben, hanem úgy, ahogy vagyok, legfeljebb a kabátot ledobva s órát kivéve — amire épp elegendő időm volt —, be kellett volna ugranom a vízbe s magamnak kiapportírozni zsákmányomat, mely legfeljebb csak 8 méterre lehetett tőlem s ennek is a felét meglábalhattam volna, mert a vízpart eléggé meneteles volt. Épp ez a kiapportírozás lett volna a mai sport igazi koronája. Őszintén mondhatom, nem a magam vagy a ruhám miatti aggodalom tartott vissza, e téren semmit sem reszkíroztam volna, de elvette egyébként mindig gyors elhatározó-képességemet a kutyában való megbízás.

A bak örökre elveszett.

Így lettem szegényebb egy őzagancsal, de gazdagabb egy — tapasztalattal.

